

"Cerbezenin tavr-ı acibi; zaman ve mekânda müteferrik şeyleri toplar, bir yapar. O siyah perde ile her şeyi temaşa eder." ifadesini izah eder misiniz?

Nur Külliyyatı'nda cerbezenin, **"kuvve-i akliyenin ifrat mertebesi"** olduğu ifade edilerek şu tarif getirilir:

"Hakkı bâtil, bâtili hak suretinde gösterecek kadar aldatıcı bir zekaya mâlik" olmak.(1)

"Cerbezeci bir insan, zaman ve mekânda müteferrik şeyleri toplar, bir yapar. O siyah perde ile her şeyi temaşa eder."(2)

Üstad'ın bu ifadeleri, bazılarının hacılara sıkça çatmasını hatırlatır. Burada da bir **cerbeze** söz konusudur. İnsan kuldur, hata yapabilir.

Ama bu hatayı yapan hacı ise hata, her nedense, doğrudan bütün hacıların hanesine yazılır. Bütün hacıların işledikleri hatalar aynı hanede toplânır ve sonunda büyük bir hata kümesi ortaya çıkar. İşte, denilir, bütün bu hataları işleyenler hep hacılardır.

Bu gibi sözleri dinleyen şahıs düşünemez ki, bu hatalar farklı şahıslardan sudur etmiştir ve bunları alt alta koyup toplamanın mantıkî bir yönü yoktur. Bu mantığa göre, bütün insanların işledikleri cinayetlerin, yaptıkları hataların, ettikleri zulümlerin tamamını toplayıp **"insanlığı"** itham etmek gerekmez mi?

Yine Nur Külliyyatı'ndan cerbezeye ilgili bir cümle:

"Cerbezenin şe'ni, bir seyyieyi sünbüllendirerek hasenata galib etmektir."(3)

Cerbezeci insan, bir müminden bir tek kötülük görmüşse, bunu çoğaltır, büyütür ve onun bütün iyiliklerini bu tek kötülükle örtmek ister. Bu da bir cerbezedir ve büyük bir zulümdür. Üstad'ın bu ifadeleri cerbezeyi ne de güzel tarif ediyor:

"S - O sâil-i meçhul, tekrar der: Cerbeze nedir?"

"C - Müteferrik büyük işlerde yalnız kusurları görmek cerbezeliiktir; aldanır ve aldatır. Cerbezenin şe'ni, bir seyyieyi sünbüllendirerek hasenata galip etmektir. (Haşiye : Çirkin emirler, çirkin

---

şeylerle tasvir edilir. Gelecek temsillerde kusura bakma.)"

"Meselâ, bir aşiretin her bir ferdi bir günde attığı balgamı, cerbeze ile, vehmen tayy-ı mekân ederek, birden bir şahısta o muhassalâ temsil edip, başka efradı ona kıyas ederek, o nazar ile baksa..."

"Veyahut bir sene zarfında birisinden gelen râyiha-i kerihîyi, cerbeze ile tayy-ı zaman ederek, bir dakika-i vâhidede, o şahs-ı hazırda sudurunu tasavvur etse, acaba evvelki adam ne derece mustakzer, ikinci adam ne derece müteaffin... Hatta, hayal gözünü kapasa, vehim dahi burnunu tutsa, mağaralarından kaçsalar, akıl onları tevbih etmeye hakkı olmayacaktır."

"İşte, şu cerbezenin tavr-ı acîbi, zaman ve mekânda müteferrik şeyleri toplar, bir yapar. O siyah perde ile herşeyi temaşa eder. Hakikaten, cerbeze, envaiyle garaibin makinesidir."(4)

Dipnotlar:

(1) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Fatiha Suresi Tefsiri.](#)

(2) bk. [Münazarat.](#)

(3) bk. [Tuluat](#)

(4) bk. [age.](#)